Թ· ՏԱՐԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1904 — ՎԱՐՆԱ ԹԻՒ 13

ԲԱԺԱՆԱԳԻՆ
ՊՈՒԼՂԱՐԻԱ
Տարեկան . . 12 Ֆր.
Վեցամսեայ . 6 „
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ
Ընդհ. թղ. միութ. ծրագրով
Տարեկան . . 14 Ֆր.
Վեցամսեայ . 7 „
ԱՄԵՐԻԿԱ
Տարեկան 2.60 Տոլար
Վեցամսեայ 1.50 „
ԿԱՆԽԻԿ

Ծանուցման տողը
20 սանթիմ

ԻՐԱՒՈՒՆՔ

ԼՐԱԳԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ՀԱՍՑԷ
Rédaction du journal
„Iravounk"
VARNA (Bulgarie)
Редакция
на вѣстникъ
„Иравункъ"
ВАРНА

Գրութիւնք ետ
չեն տրուիր

ԿՈՆԳՐԷՍԻ ԳՈՒՄԱՐՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Մեր նախորդ յօդուածով մենք առաջարկեցինք մի միջոց, որ, մեր կարծիքով, կարող էր լրացնել այն բոլոր պայմանները, որոնք անհրաժեշտ են, որպէսզի Ընդհանուր Միութեան գործը, յեղափոխական կուսակցութիւնների միջև, գրուէր իրագործնական և գրական ճանապարհի վերայ և օր առաջ յաջողութեամբ գլուխ գար նա՝ լրացնելով այդ նկատմամբ ընդհանուր ազգի կողմից սկզբից ի վեր տածուած իղձերը, իսկ Յեղափոխական կուսակցութիւնների կողմից, դարձեալ սկզբից ի վեր, քանիցս ձեռք առնուած, քանիցս գործ դրուած, բայց միշտ, դժբաղդաբար, ապարդիւն մնացած ջանքերն ու ճիգերը։

Այդ միջոցը—Ընդհանուր Յեղափոխական Կոնգրէսն է, որի անհրաժեշտութեան և գործնականապէս կարելիութեան մասին այս անգամ չենք ուզում խօսել, բաւական համարելով, առ այժմ, ինչ ասել ենք այդ առթիւ անցեալ անգամ։

Մենք յոյս ունինք որ մեր այդ առաջարկութիւնը չի մնայ ձայն բարբառոյ յանապատի։ Մենք յոյս ունինք որ նա արձագանք կգտնէ շատերի սրտերի ու մըտքերի մէջ, ինչպէս այդ նկատմամբ եղել են և լինում են կազդուրող և ամրապնդող հաւատիքներ, և որ նա, ճանապարհ բաց անելով իրեն, ամեն կողմից, այս ու այն անդիտակից ու յիմարացած ձեռքերից նրա առաջ նետուող խոչընդոտների միջով, քիչ ուշ, քիչ կանուխ, բայց անվրէպ, կհասնի իւր իրագործման վերջակէտին.

Ուստի և, այս անգամ, մենք կանգ կառնենք, համառօտակի, այն մի քանի պայմանների ու կէրպերի վերայ, որոնց մէջ, կարծում ենք, կարող է գումարուիլ հայկական առաջին Յեղափոխական Կոնգրէսը։

Նախ, կարծում ենք, աւելորդ չէ ցոյց տալ և թուել թէ որոնք են այն կուսակցութիւնները, որոնք կոչուած կլինեին կազմելու կոնգրէսը։ Պարզ է և դուրս որ և է վիճաբանութիւնից որ Հայկական Յեղափոխական կոնգրէսին իրաւունք ունին և պարտաւոր են կոչուած լինել մասնակցելու առանց բացառութեան և խըտրութեան, բոլոր այն կուսակցութիւնները, որոնց գոյութեան իրաւունքը կազմում է լուծումը այն հարցի, որ ծանօթ է ընդհանուր հայութեան, ինչպէս նաև ընդհանուր քաղաքական աշխարհի առաջ, Հայկական խընդիր անունով։ Ուրիշ խօսքով, կոնգրէսին կմասնակցին բոլոր այն կուսակցութիւնները, որոնք իրենց դրօշակի վերայ, իրենց գործունէութեան նախապէս գծուած ծրագրի մէջ, ունին գրած, որպէս նպատակ, Տաճկահայաստանի Ազատութիւնը Օսմանեան բռնապետութեան լուծից։ Մենք այդպիսիներից ճանաչում ենք հայութեան մէջ, անուանելով նըրանց այբուբենի կարգով, Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, Հին Հնչակեան կուսակցութիւնը, Նոր Հընչակեան կուսակցութիւնը և Հ. Յ. Միութենական կուսակցութիւնը։ Մենք զանց ենք անում նշանակել այստեղ Արմենական կուսակցութիւնը, ընդունելով որ, ինչպէս ուրիշ անգամ աւելի ենք ունեցած յիշելու, այդ կուսակցութիւնը արդէն դադարած է գոյութիւն ունենալուց որպէս կազմակերպուած մարմին։ Բայց եթէ յայտնուի որ այդ կուսակցութիւնը, թուցէ մեզանից անյայտ կերպով, գաղտնի վիճակի մէջ, շարունակում է տակաւին պահել իւր գոյութիւնը՝ և կամ, մինչև ժողովի գումարման բոպէն, նրա ցրուած անհատներն ու խմբերը, որոնց գոյութիւնը այլ և այլ կէտերի վերայ դուրս է որ և է տարակոյսից, կարող կլինեին վերակազմել իրենց շրջանակները, այդ պարագային մենք կարծում ենք որ ոչ մի պատճառ արգելք չէր կարող հանդիսանալ նրանց՝ մասնակցելու կոնգրէսին, որպէս յեղափոխական ուրոյն մարմին։ Մինչև իսկ, Արմենականների իրական մասնակցութիւնը փափաքելի կլինէր այն տեսակէտով որ կաղմուելիք Միութիւնը իսկական արտայայտութիւնը կլինէր ձեռք բերուելիք անմիջական նպատակին, այն է՝ անխըտիր բոլոր հայ յեղափոխական գործող և գործելու տրամադիր ոյժերի ամբողջացման՝ մի միակ դրօշակի տակ։

Բայց այս կէտը ենթարկելով ապագայ իրողութիւններին՝ որոնց մասին աւելորդ է այժմեանից կանխել, ընդունում ենք որ կոնգրէսին կմասնակցին և նրան կկազմեն այն չորս կուսակցութիւնները, որոնք յայտնի են Հայութեան մէջ իրենց որոշ նպատակով, կեցած Տաճկահայաստանի Ազատութեան գաղափարին վերայ, և որոնց անունները յիշատակեցինք քիչ վերևում։ Բոլոր միւս կուսակցութիւնները, կամ այդպիսի համարուած, մարմինները կամ խմբերը, որոնք կրելով հանդերձ իրենց վերայ հայ-յեղափոխական անունը, չեն համապատասխանում սակայն իրենց կոչումով այն նպատակին, որի մասին խօսեցանք և որ կազմում է վերևում յիշուած չորս կուսակցութիւնների գոյութեան հիմնաքարը, ուրիշ խօսքով, բոլոր այն համախմբումները, որոնք իրենց նպատակ դրած են կա՛մ դասակարգային պահանջներ և կա՛մ ուրիշ այնպիսի պահանջներ, որոնք բոլորովին հեռու են շօշափելուց Տաճկահայաստանի անմիջական ազատութեան հարցը, նրանք, մեր կարծիքով, չեն կարող մասնակցիլ հրաւիրուելիք հայ յեղափոխական կոնգրէսին։

Այս առաջին կէտը ճշդելուց եւ որոշելուց յետոյ՝ անցնինք այն հարցին թէ ինչ ձևով կլինի մասնակցութիւնը Յեղափոխական կուսակցութիւնների, և կամ, ինչպէս կը կազմուի կոնգրէսը։

Եթէ բոլոր յիշուած կուսակցութիւնները կազմակերպուած լինէին միատեսակ հիմքերի վերայ, եթէ նրանք բոլորն էլ ներկայացնէին միատեսակ և հաւասարաթիւ Մասնաճիւղային բաժանումներ և եթէ նրանց բոլորի ծրագրներում միակերպ որոշուած լինէր թէ քանի Մասնաճիւղեր կամ Մասնաճիւղային խմբումներ իրաւունք ունին մի պատգամաւորի, այն ժամանակ կարելի էր կազմել կոնգրէսը այնպէս ինչպէս կազմւում են նրանցից իւրաքանչիւրի ինքնուրոյն, անջատ կոնգրէսները կամ պատգամ. ժողովները և, այդ կերպով կազմուած, կոնգրէսը կլինէր բոլոր կուսակցութիւնների Մասնաճիւղային խմբերի անմիջական կամքի արտայայտութիւն, ինչպէս այդ լինում է եւրոպական սօցիալիստական տարբեր կուսակցութիւնների կոնգրէսների համար, որոնք նոյնպէս ձգտում են միացնելու իրենց շարքերը։ Սակայն այդ իրողութիւն չէ։ Մեր Հայ Յեղափոխական մարմինների կազմակերպական ձևերի մէջ տիրում են, եթէ ոչ հիմնական, գոնէ աչքի զարնող գլխաւոր տարբերութիւններ։ Այդ կերպին դիմել, հետևաբար օգտակար կարող է չլինել։ Բացի դրանից, եթէ կարելի լինէր իսկ, այդ կերպը գործնական և նիւթական տեսակէտներով այնքան մեծ անյարմարութիւններ է ներկայացնում որ միանգամայն անկարելի և աւելորդ է նրա վերայ երկար կանգ առնել։ Ուստի հարկադրուած ենք, որպէս ամենանպատակայարմարը, ընդունելու այն կերպը, որով ընթանում են տէրութիւնները իրենց միջազգային դիւանագիտական կոնգրէսների կազմութեան համար։ Այդ կերպի համեմատ, ամեն մի կուսակցութիւն կմասնակցի կոնգրէսին՝ ուղարկելով այնտեղ նախապէս բոլորի համաձայնութեամբ որոշուած և կամ նախաձեռնող մարմնի կողմից առաջարկուած,—մի բան՝ որ առա-

ջին անգամի համար աւելի էլ յարմար է, հաւասար թուով պատգամաւորներ (դէլէգէ), որոնց թիւը, կարծում ենք, լաւ է, յամենայն դէպս, չբարձրացնել երեքից այն կողմը։ Մեր կարծիքով երկուքը յարմարագոյն թիւն է։

Թէև]] կուսակցութիւնների կողմից ուղարկուած պատգամաւորները, որոնք՝ կներկայացնեն իւրաքանչիւրը իւր կուսակցութիւնը, կկազմեն, իրօք, Յեղափոխական Կոնգրեսը, սակայն մենք օգտակարութիւնից զուրկ չենք՝ գտնի, նոյն իսկ խիստ նպատակայարմար կհամարէինք, հրաւիրել կոնգրէսին, եթէ ոչ ձայնի իրաւունքով, գոնէ խորհրդատուական հանգամանքով, Ազգին մէջ իրենց հեղինակաւոր ձայնով և յեղափոխական համակրութեամբ յայտնի անձնաւորութիւններ, թուով 1-3, որոնք իրենց խորհուրդներով բացի նրանից որ կարող էին խիստ օգտակար դեր կատարել Միութեան տեսակէտից, Միութեան՝ որ վերջ ի վերջոյ կոնգրէսի խնդիրն, բո՛ւն կոչումն է լինելու, նրա առաջին և վերջին խօսքը, այլ և նրանք, բացի դրանից, կարող էին իրենց հեղինակաւոր ձայնով ու ազդեցութեամբ մեծապէս աջակցել յեղափոխական խիստ կարեւոր հարցերի լուծման, որոնք կարող են դրուիլ սեղանի վերայ։ Կոնգրէսը, դրանով, բացի նրանից որ կլինէր Միութեան Կոնգրէս, այլ և իսկապէս յեղափոխական կոնգրէս և կստանար աւելի շատ ազգային-ժողովրդական բնաւորութիւն։ Բայց այս կէտը մենք չենք դնում որպէս անպայման տարր կոնգրէսի կազմութեան, միայն ուզում ենք ասել որ նա կարող էր խիստ օգտակար լինել ընդհանուր գործին։

Սրանից յետոյ՝ մենք կանգնինք այն հարցին թէ ո՛վ կլինի նախաձեռնող կոնգրէսի կազմութեան, այսինքն թէ ո՛վ կհրաւիրէ կուսակցութիւններին կազմել այդ կոնգրէսը։

Մեզ համար, որ ոչ մի խտրութիւն չենք դնում կուսակցութիւնների միջև, քանի նրանք ամենքն էլ կեցած են միևնոյն նպատակի վերայ, այն է՝ Հայրենիքի Ազատութիւնը, և ընդունում ենք, կամ, սիրում ենք ընդունել, թոյլ տալով մեզ այս քաղցր արտայայտութիւնը, որ նրանց ամենի էլ սիրտը, որպէս կուսակցութիւնների սիրտ, հաւասար ուժով է բաղխում յեղափոխական ույժերը մի դրօշի տակ միացած տեսնելու ցանկութեամբ, թէև տարբեր ուղղութեամբ, տարբեր ձևով, ոչ մի պատճառ չկայ կարծելու որ նրանցից մէկը կամ միւսը կարող է նախապատուութիւն ունենալ կամ մէկը միւսից աւելի նուազ փութկոտ կամ խնամոտ կարող է երեւալ Ընդհանուր Գործի բարիքին համար, հետեւաբար և կարող ենք ընդունել որ ամենքն էլ հաւասար իրաւունքով եւ եռանդով ու նախանձախնդրութեամբ առաջ կնետուին նախաձեռնութեան դափնին միմեանց ձեռքից խլելու, — սակայն իրողութիւններ կան, որոնք թելադրում են մեզ բաժնելու որ իրականութիւնը տարբեր կերպով կարտայայտուի։

Դժուար է կարծել որ Վերակազմեալ Հնչակեան կուսակցութիւնը նախաձեռնող լինի, քանի որ բոլորի էլ յիշողութեան մէջ տակաւին թարմ է նրանց կիսապաշտօնական մի օրգանի յայտարարութիւնը, որի համեմատ այդ կուսակցութիւնը, Միութեան խնդրին մէջ, որանից յետոյ, պէտք է դադարէր նախաձեռնող դեր ստանձնելու, հակառակ իւր աւանդական քաղաքականութեան։ Պատճառները չենք ուզում որոնել, հաստատում ենք միայն իրողութիւնը։

Դժուար է կարծել, նաև որ այդ նախաձեռնութիւնը գայ Դաշնակցական կուսակցութիւնից, եթէ ընդունինք որ այդ կուսակցութեան պատկանող օրգանների մէջ է որ առաւելապէս կարդացւում են Միութեան գաղափարին դէմ ուղղակի թէ անուղղակի գրուած յօդուածներ և որ այդ իրողութիւնը, որ այդ կուսակցութեան կողմից մնում է առանց որ և է բողոքի, առանց որ և է նոյն իսկ դժգոհութեան արտայայտութեան, իրաւունք կարող է տալ մեզ այդ կուսակցութեան միութենական տրամադրութեան նկատմամբ կասկածոտ լինելու։

Դժուար է յուսալ, վերջապէս, որ նախաձեռնութեան դափնին Հին Հնչակեանները չապաւեն խըլել հակառակորդ կուսակցութիւնների ձեռքից, այն կուսակցութիւնը՝ որ, հակառակ վերջին Հնչակեան Միութիւնը խըզուած, որի սակայն բարիքները նա վայելեց, իւր ներկայացուցիչների միջոցաւ, շտապում է առնել և քարոզել հայ ժողովրդին կուսակցական վէճերի, դասակարգային անվերածելի չահերի պաշտպանութեան, ներքին «օպպօզիցիա»յի ամենամեծ օգտակարութեան անհրաժեշտութիւնը՝ Հայութեան ընդհանուր թշնամու կամ թշնամիների դէմ մղուած կռուի մէջ։

Այո՛, այդ երեք կուսակցութիւնների և ոչ մէկից դիւրութիւն ունինք յուսալու, սպասելու Միութեան Կոնգրէսի գումարման նախաձեռնութիւնը։ Որքան էլ դառն լինի մեզ խոստովանիլ, սակայն այդ է մեր տրամադրութիւնը։ Բաղդաւոր կհամարէինք մեզ՝ եթէ իրողութիւնները հակասէին մեզ, հերքէին մեր այդ տրամադրութիւնը։

Բայց քանի դեռ այդ իրողութիւնները չկան, մենք մեր աչքերը դարձնում ենք միա՛կ կուսակցութեան վերայ, որ կատարեալ իրաւունք է տալիս մեզ համոզուած լինելու որ այդ նախաձեռնութիւնը կստանձնէ։ Այդ միակ կուսակցութիւնը, հասկանալի է, Հ. Յ. Միութիւնն է։ Նա՛ է որ, եղած կուսակցութիւնների մէջ, իւր դիրքով, իւր կոչումով, որ իրա անմիջական կէտ նպատակին է, կարող է և պարտաւոր է նախաձեռնող լինել հայ յեղափոխական առաջին կոնգրէսի գումարման։

Մենք համոզուած ենք որ Հ. Յ. Միութիւնը, ըմբռնած լինելով հայկական իրերի ամենակնճռոտ դրութիւնը և րոպէի ծանրութիւնը, առանց ուշադրութիւն դարձնելու այն հանգամանքին որ իւր կողմից այդ ուղղութեամբ կատարուած փորձերը անպտուղ մնացած լինին մինչեւ հիմա, նա մի անգամ ևս, այս անգամ էլ, առաջ կանցնի, Միութեան, Եղբայրութեան, Համերաշխութեան դրօշը ձեռքը բռնած բարձր, հրաւէր կկարդայ, կոչ կանէ բոլոր հայ յեղափոխական խմբերին՝ գալ, խմբուիլ, հաւաքուիլ միմեանց մօտ և մտածել հաւաքական ույժերով միացնելու իրենց ուրոյն անջատ շարքերը և կազմել Հայ Յեղափոխական Ընդհանուր Միութիւնը մի միակ հայ դրօշի տակ և մի միակ դրական, ողջամիտ և խելացի գործունէութեան ուղղութեան մէջ՝ ընդդէմ մեր ամենուս համար մէկ եղող ընդհանուր թշնամուն։

Եւ Միութենական կուսակցութիւնը, համոզուած ենք, կանէ այդ։ Այդ անել իրա պարտականութիւնն է։ Նա կոչուած է ամեն կերպով ստանձնելու այդ վսեմ դերը Եւ որքան էլ կուսակցական իրերի դրութիւնը իրաւունք տայ մեզ կասկածոտ, սկեպտիկ լինելու ելքի մասին, այնուամենայնիւ մենք չենք դադարում, մենք իրաւունք չենք կարող տալ մեզ դադարելու յուսալուց որ Միութենականների հրաւէրը, կոչը, կմնայ անպատասխան, անհետեւանք, ապարդիւն։

Սրա հետ միասին, մենք խիստ օգտակար կգտնէինք եթէ ինքը, ժողովուրդը, այն վայրերում, ուր նա կարող է ազատօրէն մըտածել, գործել, շարժել, աջակից գտնուէր Հ. Յ. Միութեան աշխատանքին, իւր ծոցում և իրա անմիջական կամքից ու գիտակից մտածումից ինքնաբերաբար ծնած ու կազմուած Միութեան Յանձնախմբերի միջոցաւ։

Ինչ վերաբերում է կոնգրէսի գումարման վայրին ու թուականին, այդ մենք թողնում ենք հրաւիրող մարմնի նախաձեռնութեան բաւականանալով դնել մեր կարծիքը, որի համեմատ մենք աւելի օգտակար կգտնէինք՝ եթէ նա տեղի ունենար այնպիսի վայրում, ուր ապրում է հայ ժողովրդի ստուար բազմութիւն և որ կարող է լրացնել կոնգրէսի ապահով, անվտանգ գումարման համար ցանկալի [illegible] պայմանների անհրաժեշտ տարրերը, և ոչ աւելի ուշ քան 2-3 ամիսը։

Ահա՛ այն գլխաւոր պայմանները, որոնք, կարծում ենք, անհրաժեշտ է լրացնել և որոնց մէջ կոնգրէսը կարող է օգտակարապէս և յաջողութեամբ գումարուել։

Հակառակ մի քանիների փութկոտութեան ու աճապարանքին, հակառակ դիտաւորութեամբ թէ միամտութեամբ, մէկ քանիների բարձրացուցած աղմուկին, օգտուելու համար ընդհանուր խառնաշփոթութիւնից, որ տիրում է ազգերի քաղաքական աշխարհում, ձեռնարկելու համար ինչ որ վճռական գործողութիւնների, որոնց յաջողութեան համար չենք իմանում թէ ո՛րքան հիմնաւոր հիմքեր ունին այդ «մի քանիները», մենք կարծում ենք սակայն որ հայ յեղափոխական կազմակերպութեանց վերայ ներկայ րոպէում ընկնում է միայն մի և ամենաառաջին պարտաւորութիւն, այդ՝ կարելի եղածին չափ շուտով առաջարկուած կոնգրէսի գումարումն է՝ հասնելու համար յեղափոխական բոլոր ույժերի ցանկալի Միութեան։

Հմայեակ Խուշպուլեան

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Ճապոնական բանակին ծրագիրը կը պարզուի։

Մինչ Ճապոնացի ծովակալ Թօկօն հին նաւերով Բօրթ Արթուրի անցքը փակելու նպատակաւ ցոյց մը կընէր, որպէսզի Ռուսները ուշադրութիւննին հոն կեդրոնացնեն, հասկցուեցաւ թէ Ճապոնական ուժեղ զօրաբաժին մը ցամաք ելած է այդ միջոցին Վլատիվօստօքէ միայն 100 քիլոմէթր հեռու ծոցէ մը։ Զօրքերուն մէկ մասը կուղղուի դէպի հիւսիս Վլատիվօստօքի ետեւի կողմէն յարձակում ընելու նպատակաւ, աջակցութեամբ նաւահանգիստին դիմացը գտնուող Ճապոնական տորմիղին։ Բանակին միւս մասը դէպի Սիբերիա սկսած է յառաջանալ եւ անցած է արդէն Հընկ—Զինկը, արագօրէն դէպի Քիրին դիմելով. որ Մուքտէնէն 290 քիլոմէթր միայն հեռու է,

Միւս կողմէ Ճապոնական երեք զօրաբաժիններ ցամաք ելած ըլլալով Քօրէական Չէմուլբօ նաւահանգիստը

կը յառաջանան, համաձայնութեամբ ժէնսանի զօրաց, դէպի Եալու գետը. վստահօրէն ճապոնական յառաջապահները հասած են աւելի առաջ քան ժանկ որ Քօրէական-Մանչուրեայէ 150 քիլոմէթրօ միայն հեռու է: Եթէ այս բանակը յաջողի գետէն անցնիլ, ուր Ռուսները ամրացած են, պիտի շարունակէ իր ճամբան դէպի Մուքտէն, ուր պիտի միանայ Վլատիվոստոքի ուղղութեամբ համող զօրաբաժիններուն,

Ասկէ զատ ճապոնացիք կը շարունակեն իրենց յարձակումները Բորթ Արթուրի վրայ եւ զօրք հանել կը ջանան Լիաօ-Թիւնկ թերակղզիին արեւելեան եւ արեւմտեան կողմերէն: Այս կողմէ ձեռք բերուելիք յաջողութիւն մը կատարելապէս պիտի պաշարած ըլլայ Բորթ Արթուրը եւ երեք թեւերով Մուքտէն արշաւանքը պիտի դիւրացնէ:

Մինչ այս դէպքերը տեղի կունենան պատերազմին թատերավայրին վրայ, չահեկան է ակնարկ մը նետել Եւրոպայի, ուր հակահարուածի մը վախը ակներեւ է հակառակ չէզոքութեան յաճախող անդրադարձումներուն:

Ամբողջ հին աշխարհէն ստացուած հեռագիրները պատերազմական սարսուռ մը կազդեն: Յարձակում կրելու բնաւ երկիւղ չունեցող պետութիւններ կը փութան զինուիլ: Շուէտ եւ Տանիմարքա իրենց պատերազմական նաւերը կը պատրաստեն: Սպանիա իր նաւահանգիստները ծովառումներ կը զետեղէ եւ զօրք կը ղրկէ Փանարեան ու Պալէարեան կղզիները: Բորթուգալ 15000 կաւելցնէ իր բանակին թիւը: Եւ երեւակայութիւնները կը գործեն: Ի՞նչ պիտի ընէ Ռուսիոյ զինակիցը Ֆրանսան. ինչ պիտի ընէ Ճափոնի զինակիցը Անգլիան.

Միւս կողմէ վերջին հեռագիրները հաղորդեցին թէ Ճափոն Քօրէայի կառավարութեան հետ նոր պայմանագրութիւն մը կնքած է, որով այս վերջինը իր անկախութիւնը պահելու խոստումի մը փոխարէն՝ Ճափոնի տրամադրելի կընէ իր զօրքը, նաւերը, մթերքը եւ ամէն ինչ որ ունի:

Իսկ Լօնտրայի Ռուսիոյ դեսպան կոմս Պէնքէնտօրֆի քանի մը օր առաջ պաշտօնատեղիէն հեռանալը մեծ շփոթութիւն մը առաջ բերաւ. կըսուի թէ դեսպանը իր կառավարութենէն ետ կանչուած է, դիւանագիտական խզում պատերազմ, (!)

Վերջապէս վախի առարկայ է Թիպէթի խնդիրը նաեւ, որուն համար Հնդկաստանի դեր Նախարարը Լօրտերու ժողովին մէջ նշանակելի յայտարարութիւններ ըրաւ:

Կարելի է ըսել թէ ընդհանուր ջղաձգութիւն մը կը դղրդէ մտքերը եւ դաշնունք ամէն խնդրութեան տրամադրելի կընէ:

Է. Ռ.

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մեր անցեալ թիւով հաղորդած էինք թէ Պոլսոյ Պատրիարքարանէն Երուսաղէմ ղրկուելիք երկու քննիչներու ուղեւորութիւնը արգիլուած է Սուլթանին մէկ մասնաւոր իրատէով: Այժմ կը տեղեկանանք թէ այդ իրատէն սակարկութեան մը արդիւնքն է. այսինքն Երուսաղէմի վանքին հաշիւներու քննութիւնը պիտի կատարուի կառավարութեան հաշուակալ մէկ պաշտօնէին գործակցութեամբ. ինչ որ նոր ոտնձգութիւն մըն է մեր զուտ կրօնական հաստատութեան մէջ: Երբ այս կերպով կընդունուի Պատրիարքարանու կողմէ կառավարական այդ ոտնձգութիւնը, անով ճամբայ կը բացուի տարբեր ոտնձգութիւններու եւս. հետեւաբար մեր եկեղեցւոյ ազատութենէն կարեւոր բան մը կը կորսնցնենք այսօր Երուսաղէմ երկու քննիչ ղրկելու առթիւ: Լաւ էր որ այդ քննիչները չերթային եւ մենք այս կորուստը չունենայինք:

ԲԱՂԷՇԻ Ախլաթ գաւառի Ծղակ գիւղացիներէն 8 բանտարկեալ ազգայիններ ազատ արձակուեր են յունվար 21 ին:

ԱՅՆԹԱՊԷՆ գրուած է Պատրիարքարան թէ Նիզիբցի Հայեր գաւառափոխութենէ ետ կեցեր են: Եգեսիոյ առաջնորդ Տ. Անանիա վարդ. Հաշարապետեան 15 օր առաջ հոն գացեր եւ ժողովուրդը մխիթարեր է հոգեւորապէս. Այնթապի Նորընծայ քահանաներն ալ հոն հասեր են:

Աթէնքի արուեստահանդէսին դնահատիչ մասնախումբը արծաթ շքադրամ տուեր է Տիար Օ. Մ. Շահինեանի, իր ցուցադրած չամիչի նմոյշներուն համար: Տ. Շահինեան Զմիւռնիոյ մէջ թուղթի վաճառական է:

ԲԱՂԷՇԻ առաջնորդարանը խնդրած է պատրիարքարանէ որ վիճակին առաջնորդին եպիսկոպոսանալու վկայական տրուի՝ տեղւոյն քրիստոնեայ տարբեր յարանուանութեանց հոգեւոր ազդեցութիւնը հակակշռելու համար: Պատրիարքարանը պատրաստ է այդ վկայականն տալու. բայց ասկէ առաջ տրուածներն ալ անօգուտ եղան Էջմիածնայ արդի ճգնաժամային դրութեան պատճառաւ:

Բաղէշի վիճակին մէջ Ս. Միւռոն ալ չը գտնուելով, շատ մը երեխաներ անկնունք կը մնան եղեր:

ՎԵՀ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ առողջական վիճակը միեւնոյն դրութեան մէջ է կըսուի, եւ կը թուի թէ երկարատեւ հանգիստի պէտք ունի: Վանքին բժիշկը արտասահմանէ վերադարձած ըլլալով, յոյս կը յայտնէ թէ Ն. Ս. Օծութիւնը կը կազդուրուի օդափոխութեամբ:

Մենք կը կարծենք թէ արտասահմանի մէջ օդափոխութիւն մը ընել Իրեն շատ նպաստաւոր պիտի ըլլայ:

ՊՈԼՍՈՅ թերթերէն կիմանանք թէ Դերասանապետ Մարտիրոս Մնակեան մեռեր է:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ վանքին մէջ գտնուած ձեռագիր թանկագին աւետարան մը կորսուած է: Այս կորուստը Պոլսոյ լրագիրներուն առատ նիւթ կը մատակարարէ շաբաթներէ ի վեր եւ դեռ յայտնի չէ թէ ով տարած կամ գողցած է: Այդ աւետարանը հանգուցեալ Եսայի Պատրիարք իր բարձին տակ կը պահէ եղեր:

ՎԵՀ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ արտօնութեամբ ի նպաստ հայոց բարեգործական ընկերութեան կազմակերպել որոշուած նուագահանդէսը տեղի չէ ունեցած, որովհետեւ ռուս կառավարութիւնը չէ թոյլատրեր:

Շուշիի մեծ դատարանը քննելով ամբաստանուած 4 հայերու դատը՝ իբր ցուցարար կալուածներու գրաւման դէմ, 3ը անպարտ արձակած եւ մին 8 ամսուան բանտի դատապարտած է:

—Օրմանեան Պատրիարքը առ մէն կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրեր է որ Վահան Վ. Ցակոբեան իբր այցելու հովիւ Ռումանիոյ հօտը ընդունուի:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ մեր յարգոյ բաժանորդներէն որ հաճին իրենց բաժնեգինները ղրկել ընդ փոյթ:

Անցեալ տարուընէ պարտք ունեցողներուն անունները պիտի հրատարակենք եւ թերթերուն առաքումը պիտի դադրեցնենք:

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱՄԷՆ ԸՆՏԱՆԻՔԻ

Զգեստեղէններ ներկող եւ կեղտեր ու արատներ մաքրող Տ. Տ. Վ. Սմօրիօֆի եւ Իվ. Բէթրոֆի ծանօթ գործարանին Վառնայի մասնաճիւղը կը գտնուի Չար-Պօրիս փողոցը նախկին չաքարատան տեղը:

Շոգիով կը ներկէ եւ գեղերով կը մաքրէ մետաքսէ թելեր, կիսամետաքսեղէն, բրդեղէն, կամ բամպակաբեղէն կերպասներ. արանց կանանց եւ տղայոց հագուստներ, ձեռնոցներ, վերարկուներ, պլուզներ, անձրեւանոցներ, բրդէ բամպակէ մանածներ, գերձան, չայեազ, վարագոյր, ծածկոցներ եւայլն:

Ուրիշ տեղերէ թող ղրկեն մեզ եւ մենք գործադրելով կը վերադարձնենք:

Նոյն խանութին մէջ կը ծախուին հիւսուած ապրանքներ, ինչպէս գուլպաներ, ֆանէլա, թրիքօ, հովլուեն: Նաեւ ընտիր հաւաղէն, օ ռիֆօլօն:

Ներկայացուցիչ Ն. ՆԵՏՔՈՎ

ԱՐՄԷՆ ՏԻՐԵԱՆԵԱՆ (8)

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ

(Կաղանդի Նորավէպ)

«Այժմ ո՛չ եւս է ձեր Կայսրուհի Մայրը...:

«Դուք էք բովանդակ Մեծն-Բրիտանիոյ Թագաւոր-Կայսրը, դուք էք միլիոնաւոր քաղաքակիրթ «ու վայրենի ժողովուրդներու տէրը, միահեծան «հրամայողն ու կառավարիչն այս պահուս:

«Հետեւաբար, ինչպէս դիմած էի Ձեր Կայսրուհի Մօրն, իմ աղերսներէս ամենէ՛ն օրինաւորը «դնելու սեղանին վրայ, այնպէս ալ կը համարձակիմ սոյն դրութիւնս ձեզ երկնելու...:

«Չեմ կրնար համդուրժել... Երբ տեղի տուած եմ եղեռնագործ, չարագործ, Մարդասպան ու «Կարմիր-Դահճան կոչուած եղբօր մը: Մինչեւ այսօր համբերեցի... բաւական է:

«Պալատիս ներքեւէն բացուած ականներուն «մէջ, որոնք ուղղակի Եըլտըզի ապանդանոցը կերկարին, մարդկային խղդուած ձայներ կը լսուին:

«Կըսեն թէ բոլոր երկիրը արեան գետերու մէջ «ծածկուած է:

«Քաղաքակիրթ մարդկութեան պատիւը ու միանգամայն այս երկրին՝ անդէն ու անպաշտպան ժողովուրդներու թշուառութիւնը կը պահանջեն որ «Թնդանօթներդ ո՛ա պալատին ուղղուին, ուր կայ «ըի դարուս Վամբիրը...:»

Այս էր Մուրատի գրածը, զոր չաւարտած՝ իր կոյն Սուլթան Համիտ սեղանին վրայէն առաւ ու ճմրթելով ծոցը դրաւ:

—Մեկնի՞նք... հարցուց Մուրացկանը:

—Այ՛ո, մեկնի՛նք, թոթովեց Սուլթան Համիտ:

Ու երկուքն ալ Պալատին ներքնուղիէն տեղինին վերադարձան, լռի՛կ, մո՛ւնջ, ու անշշուկ կերպով մը:

—Ինչպէ՞ս... գոնէ՛ հաւնեցա՞ր կենդանի ուրուականներուս, նկատել տուաւ Մուրացկանը երբ ննջարանը մտան:

—Հրաշալի՜... բայց քստմնելի են անոնք, մըմնջեց Սուլթան Համիտ: Արդեօք ի՞նչ է գաղտնիքը... պիտի ըսե՞ս ինծի:

—Խոստացած եմ որ անշուշտ պիտի յայտնեմ միայն թէ նկարներուս ցուցադրութիւնը վերջանայ:

—Դե՛ռ շատ կա՞ն:

—Ըսենք թէ՝ կէսն եղաւ... Հիմակ յոգնեցար եղի՛ր մահճակալիդ վրայ, ու քիչ մ' անդին հանգստացիր: Ես միւս նկարներս կը պատրաստեմ ու ձայն կուտամ քեզի:: Ժամը դեռ վեցն է... մինչեւ առտու շատ միջոց ունինք:

Արդարեւ, յոգնած էր Սուլթան Համիտ: Անոր ոտքերը կը կթոտէին ու կենալու ուժ չունէր: Մահճակալին վրայ ելաւ ու գլուխը դէպի պատը դարձուց որ քնանար: Քառորդ մը անցաւ թէ չէ՛, երազ մը խռովեց զինքն ու արթնցաւ: Աչքը ննջարանին անկիւնները պտտցուց որ Մուրացկանը տեսնէր. սակայն մէկը չըկար: Ձիգրունէն ոսկեզօծ ջահը կը վառէր: Ամէն բան իր տեղն էր:

—Ա՛հ, բացագանչեց Սուլթան Համիտ ինքնիրեն դարձեա՛լ երազ էր անսածս...:

—Ու մահճակալէն վար իջաւ:

Դ.

Սուլթան Համիտ իր թանկագին մուշտակը ու ննջարանին քովընտի դուռնէն մ' ուղղակի զբօսարան դահլիճը մտաւ: Փառահեղ կահաւորումի մը ու լոյսերու մէջ էր ան: Երկու անձնապահ դրանիկներն որոնք վերէն ի վար պճնազարդուած էին ոսկեճամուկ հագուստներով, մեծ դուռին քովը կեցած էին, գիւղացիի արձաններու պէս անթարթ աչքով իրեն կը նայէին:

Անդուսէ բազմոցի մը վրայ նստեցաւ:

Ու ահ՛ա ուրիշ դուռնէ մը զույգ եկան հուրիներու նմանող աղջիկներ, որոնք սփածանելի շղարշով մը ծածկուած էին ու անուշ հոտ մը կը բուրէին. բայց խոժոռ նայուածք մը ըրաւ անոնց Սուլթան Համիտ ու ճամբեց: Սիրտ չունէր զբօսնելու:

Միա՞յն, այս միայն թէ՝ խորունկ մտածումներու մէջ թաղուած էր ու երբեմն անզուսպ հառաչանք կը հանէր:

Ինկած էր բազմոցին վրայ ու կը տառապէր, երբ հուժկու թեւի մը ծանրութիւնը զգաց եւ ձայն մը լսեց: Իսկոյն աչքերը բացաւ ու դէմը գտաւ Մուրացկանն, որ ժպտելով ըսաւ:

(Շարունակելի)

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԻՒՐՔԻԱ

Պօրիս Սարաֆով Ժընէվտէ պիր կազէթաճըեըն սուվալինէ ճէվապէն տէմիշ տիր. «Թիւրքիա վէ Պուլկարիա պէյնինտէ իլք պահարտա մուհարէպէ անըլաճաղընա տայիր շըրմըշ օլան հավատիսաթա ինանմամ ; Պուլկար ասըլար տէվլէթլէրէ պիր հէնի պէյաննամէ կէօնտէրուպ միւքէմմէլ իսլահաթ թալէպ իտէճէքլէր վէ սոնրա նէթիճէսինի պէքլէյէճէքլէր ; Այնըշ օլտըղըմ մալիւմաթա պինաէն, տէմիշ Սարաֆով, Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրա Մաքէթօնիա իչին միւթթէֆիգէն պիր մուամէլէյէ պաշլամըշլար տըր ;»

— Սոն կիւնլէրտէ Տիաքօփօ ճիվարընտա Արնավուտլար վէ Թիւրք ասքէրի պէյնինտէ պիր գաչ ուֆագ միւսատէմէլէր վուգու պուլմուշ ; Սթանպօլտան թէմին օլընտըղընա պինաէն, մէզքիւր գազատա թօփլանմըշ օլան Արնավուտլարըն էքսէրիսի տաղըլմըշ:

— Բարիստէն իշար օլընտըղընա կէօրէ, պիր Թիւրք մէմուրը 40 միլիոն ֆր. իսթիգրազ իչին պանգա սէնտիգալարը իլէ միւզաքէրէ իթմիշ վէ մէպլաղը մուգապիլ Մխուլլի ասասընըն վէյթուն հասըլաթընը թէմինաթ կէօսթէրմիշ տիր ; Բէզա մէզքիւր մէմուր 14000 ատէտ միւսթամէլ ըէվօլվէրլէր իշթիրա իթմիշ.

ՄԱՔԷԹՈՆԻԱ ժանտարմասը 20000 քիշիտէն միւրէքքէպ օլմասը իչին իրատէ սատըր իթմիշ տիր ;

ՄԱՔԷԹՈՆԻԱՏԱ իսթիխտամ օլընաճագ րուս զապիթլէրին Թիւրք ֆօրմասը իլէ Թէպտիլ էլպիսէ իթմէլէրինէ Զար րազը օլմատըղը սէպէպլէ, տիկէր էճնէպի զապիթլէր տախի քէնտի ֆօրմալարըն'ը տէկիշմէյէճէքլէր. ֆագաթ Պապը Ալի Թիւրք ֆօրմասը կէյինմէլէրինի էլան իթտառ իտէյօր ; Մէզքիւր զապիթլէրին Պայրամ էրթէսի մէրքէզի մէմուրիյէթլէրինէ կիտէճէքլէրի մուրէվի տիր ;

ՍԹԱՆՊՕԼՏԱՆ 14 Թարիխլի պիր Թէլէկրաֆա պինաէն, հարպ հազըրլըղը պէօյիւք խահիշլէ տէվամ իթմէքտէ, սիլահ վէ մուհիմմաթ սըբարիշ օլընմագտա տըր, Թէզհանէտէ վէ սայիր ասքէրիէ ֆապրիգալարընտա քէմալը գայրէթլէ չալըշըլմագտա տըր ;

ԱՐՆԱՎՈՒՏԼԱՐԸՆ Սթանպօլտա տախի պիր իխթիլալ չըգարաճագլարը սէօյլէնիլիյօր ;

ՍԷՐ ԽԱՖԻԷ Ահմէտ Խայրէտտին բաշա Սթանպօլտան գաչմըշ տըր. զիրա Սուլթան քէնտիսինէ գարշը սուի գասթտա պուլընմագ շիւբհէսինէ գահիպ օլմուշ ;

ԵՒՐՕՊԱ ՄԷՀԱՖԻԼԻՆՏԷՆ (չրջանակ) պիր զաթըն պէյանը իւզրէ. Թիւրքիա Պուլկարիայա վէ Աւստրիայա գարշը մուհարէպէ հազըրլըղընտա պուլունմագտա ըմըշ, էկէր Աւստրիա Մաքէթօնիայա կիրէր իսէ Մաքէթօնիա սախիլինտէ Թիւրքիանըն 350,000 քիշիլիք պիր օրտուսը մէվճուտ տէնիլիյօր;

—Արնավուտլար Իբէք իւզէրինէ պէօյիւք հիւճումա գալգըշմըշ օլուպ, օրատա մըզտարը քաֆի ասքէր պուլընմատըղընտան, Աւստրիա վէ Րուսիա էլչիլէրի Պապը Ալիէ միւրաճաաթ իթմիշլէր. պու տախի օրայա ասքէր եօլլայաճաղընը վէ սայիրշին մուհաֆազասը իչին միւթէսարըֆը մէսուլ թութաճաղընը պէյան իթմիշ տիր ;

— Հիճրէթ իթմիշ օլան Մաքէթօնիալըլարըն վաթանլարընա ավտէթ իթմէլէրի իչին՝ միւլքիյէ աճէնթլէրին թէքլիֆի իւզրէ՝ խազընտա թէտապիրլէր իթթիխազ օլընաճագ ըմըշ ;

— Սատըրազամըն խավէրի Մէհմէտ պէյին՝ նիշանլար իչին սախթէ պէրաթլար խազըրլադ թիւհմէթի իլէ տէրտէսթ օլընմասը ճիհէթլէ՝ «Մալիւմաթ» վէ «Սէրվէթի Ֆիւնուն» կազէթալարըն միւտիրի վէ մուհարրիրի հապս օլընմըշ վէ մէզքիւր կազէթալար թաթիլ իտիլմիշ օլտըղը Սթանպօլտան ԹԱՆա պիլտիրիլիյօր ;

ՏԱԽԻԼԻԷ

—Սօֆիանըն տիբլօմաթ տաիրէլէրինտէ չայի պուլտըղը իւզրէ, Պուլկար հիւքիւմէթի Մ. Նաչէվիչէ մէզունիյէթ վէրմէքլէ Մաքէթօնիատա իսլահաթըն իճրասընա միւշքիւլաթ վէրմէմէք խուսուսընտա իգթիզա իտէն չարէլարը հավի Թիւրքիա իլէ մուգավէլէնամէ թանզիմ իթմէք իչին ;

ՄՈՒՀԱՐԷՊԷ

Լօնտրատաքի Ճարօն էլչիսի աթիտէքի րէսմի Թէլէկրաֆը նէշր իթտիրմիշ տիր ;

«Թօքիօ 25 փետր. Էսկի 4 վաբօրլար՝ պիր գաչ Թօրբիլեօրլէր իլէ պէրապէր փետր. 24 սապահըսը Բօրթ Արթուրըն պօղազընա կիրտիլէր. Իշպու վաբօրլարը պաթըրարագ պօղազըն աղզընը գապամագ ըտը. պու մագսատ մուաֆագ օլտուլար ; Զապիթլէր վէ Թայֆէլէր սաղ սէլիմ տիրլէր ; Տօնանմանըն սէլամէթտէ պուլունտըղընա հիչ պիր շիւբհէ եօգ տըր ;»

—«Նիւ-Եօրք-Հէրալտ» Քօրէանըն Ճարօն իլէ իթթիֆագ Թէշքիլ իթմիշ օլմասընը պիլտիրմէքլէ, Ֆրանսա շիմտի քէնտի միւթթէֆիգի պուլընան Րուսիայա նէ խըտմէթլէր իտէճէկինի գարարա ալմայա մէճպուր տըր տէյօր ;

Ճարօնիա ճէպրէն Քօրէայը իթթիֆագ իթտիրմիշ օլտըղընտան Րուսիա մէզքիւր իթթիֆագը քէնտիմէզքիւն (չէղեալ) ատտ իտուպ, շու հալտէ Ֆրանսանըն մուավէնէթինէ ինթիզար իտէյօր ;

—Փետր. 26 տա Թէքրար Ճարօն Թօրբիլեօրլէրի Բօրթ-Արթուրա հիւճում իթմիշլէր. Րուսլարտան շէհիտ մուշավէմէթ օլընմըշ. շէհրէ պիր գաչ կիւլլէ տիւշմիւշ ;

—Ճարօնլըլարըն գարատան Վլատիվօսթօքա հիւճումէ գատէ վէ տօնանմա իլէ լիմանտան չէհրի Թօբա Թութմագտա օլտուգլարընը Նէօ-Եօրքտան Լօնտրա կազէթալարընա պիլտիրիլմի տիր ;

—Քօրէա Ճարօնլըլարըն իտարէսի ալթընտա պուլունտուղը վէ հաքիմիյէթ Ճարօն մուհէյյիզի հէտէֆինտէ օլտըղը, Քօրէա իմբէրատօրը իսէ Թահտէլ հըֆզ պուլընտըղը Լօնտրատան պիլտիրիլիյօր ;

Նիւ Եօրք հէրալտըն ալտըղը մալիւմաթա պինաէն, Ճարօնլըլար Սօցիէթէ Պէյտէ գարայա չըգմագ թէշապպիւսինտէ իքէն՝ Րուսլարտան մաղլուպ օլմուշլար ; Րուս տօնանմասը անլէրի կէրի սիւրմիւշ վէ չօգ խասարաթ վէրմիշ ;

—Բօրթ Արթուր իլիմանընըն աղզընը գաբամագ իչին ճարօնլը սիխալ Թօքիօ 4 վաբօր պաթըրուպ, մագսատինէ մուվաֆագ օլտըղը Լօնտրատան «Վօսիլէ-Ցայթունկ»ա պիլտիրիլմիշ տիր ;

—«Սթանտարտ»ըն ալտըղը մալիւմաթ իւզրէ Րուս օրտուսընըն գըլաւուզ ալայը Բինկ-Եանկա նէթիշմիշ օլուպ, խազընտա Ճարօնլըլար իլէ պիր պէօյիւք միւսատէմէ պէքլէնիլիյօր ;

—12 ատէտ, ճարօն վաբօրլարը խասարաթէ օղրագլարընտան թամիր օլընըրլար ըմըշ ; Պու հավատիս Րուս մէնպաընտան տըր ;

—Ճարօն տէվլէթի Քօրէայը Ճարօնէ պիրլէշտիրմիշ վէ «Կրալ-վէքիլի» ունվանը իլէ զօնթ Քարմօյը Սէուլա եօլլամըշ տըր ;

—«Աժանս րէյթըր»ըն Թօքիօտան ալտըղը մալիւմաթ իւզրէ, փետր. 24 կիճէսինտէ Ճարօնլըլարըն հարէքէթի հիչ պիր քիմսէնին թէլէֆինէ մուճիպ օլմամըշ ; Պէօյիւք գըյմէթլէրի օլմայան վաբօրլարէ Ճարօնլըլար լիմանըն աղզընը գապամագ իսթէրլէր ֆագաթ պօղազա կիրմէզտէն էվվէլ Րուսլարտան պաթըրըլարագ ատէտ Ճարօն Թօրբիլեօ ին պաթմասը խանլըշ տըր ;

ՄԻՒԹԷՆԷՎՎԻՑԷ

Պէլկրատտան թէէմին օլընտըղը իւզրէ գրալ Ալէքսանտրըն գաթլինտէ զիմէտխէլ օլան զապիթլէրին մէմուրիյէթտէն խարտը իչին էճնէպի էլչիլէրին թալէպլէրինէ իգթիֆա վէրիլմէք խուսուսը գարարկիր օլմուշ օլմաղլէ, Պէլկրատտան չըգմըշ օլան էլչիլէր շու կիւնլէրտէ ավտէթ իտէճէքլէր իմիշ ;

— Րուսլար Գարս տէնիզտէ տախի Ինկիլիզլէրին հիւճումընտան շիւբհէտէ պուլընտըղլարընտան Օտէսա լիմանընը Թագվիյէ իթմէքտէ իմիշլէր ;

ՍՈՆ ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

Լաօյանկ 16 փետր. Թէմին օլընտըղընա կէօրէ. մարդ 1 տէ Բօրթ-Արթուրը հիւճում էտ զապթ իթմէք իչին Ճարօն տօնանմասը կէլիր ալմըշ տըր ; Զին ասքէրինին Մուգտէն ճիվարընտա թօփլանմըշ օլմասը շիւբհէ վէրիյօր. էհալի տախի Թէհլիքէլի պիր հալտէ տիր ; Թէլէկրաֆ մուխապէրաթընը մուհաֆազա իթմէք իչին գազագլար ճէնուպի Քօրէայը իշղալ իթտիլէր. բիյատէ ասքէրի տախի գազագլարըն արգասընտան իլէրլիյօրլար :

—Սթանպօլտան 15 փետր. —Շու կիւնլէրտէ չըգաճագ օլան պիր իրատէ Մաքէթօնիւլը մուհաճիրլէրին ավտէթինէ վիւքէլա մէճլիսինին շարթլարը մուճիպ միւսաատէ վէրէճէք տիր ;

—Պէրլին 16 փետր. —Խարպինտէն ալընան պիր Թէլէկրաֆա պինաէն Մուգտէնին ճիվարընտա Թօփլանմըշ օլան չին ասքէրլէրին Րուսլար իւզէրինէ հիւճում իտէճէկինէ շիւբհէ օլընըյօր ;

ՄՍՋԻ ՆԵՐԿ
ՎԵՆԻՒՍ

Այս ներկը սքանչելի է իր տեսակին մէջ. որբէք չը բիծաւորիր մորթը եւ գործածութիւնը խիստ դիւրին է ;

Հինգ Ֆր. ի փոխարէն կարելի է ստանալ Տիար Ա. Զարպհանէլեանէ ;

Վառնա

ԾԱԽՍԻ ԳԻՐՔԵՐ

ԹԻԶԱՊԱՐՏ Ա. հատոր (162 էջ) 1 Ֆր.
« Բ. « (433 էջ) 2 Ֆր.

ՆՈՐ ԵՐԳԱՐԱՆ կամ ՄՐՄՈՒՆՋ ՀԱՅԿԱԿԱՆ երկրորդ անգամ տպագրուած եւ ճոխացած. Գին 1 Ֆր.

ՆԵՑԱ կը պատկերացնէ Պուլկարներու Նիստ ու կացը ու Թուրքերէ կրած տառապանքը անոնց ազատութենէն առաջ. Գին 50 սանգիմ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՁՈՀԵՐ Պատկեր մը Տաճկահայաստանի իրական կեանքէն ; Զեղչեալ գին 1 Ֆր.

Այս գրքերը ստանալու համար դիմել ՎԱՌՆԱ «Իրաւունք»ի խմբագրութեան

ՊՈՒԿՐԷՇ Տ. Օննիկ Փափազեանի եւ Տ. Յ. Պիպէռճեանի
ՔՕՆՍԹԱՆՑԱ Տ. Սիսակ Մէլիքեանի
ԳԱՀԻՐԷ Տ. Կարապետ Երզնկացեանի
ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻԱ Տ. Ստեփան Մազմանեանի
ՈՒՍՏՐ (Ամերիկա) Տ. Յակոբ Ֆրանգեանի
ՊՕՍԹՈՆ Տ. Ա. Ասքանազի
ՓՐՕՎԻՏԷՆՍ Տ. Մ. Տէր Պօղոսեան
ՖԻՉՊՈՒՐԿ Տ. Կ. Մարութեանի

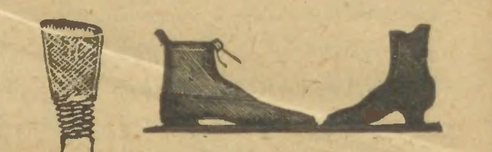

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
— o —

Եթէ կուզէք հագնիլ կօշիկներ որոնք իրենց վրայ միացնեն ձեւի եւ դիմացկունութեան կատարելութիւն եւ ամենաւանդ գինի չափաւորութիւն, առանց վարանելու դիմեցէք Ս. Խօրասանճեանի. Մուսալլա, Տօքթ. Պասանովիչի տանը դիմաց ;

ՆՈՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

Ամերիկայէ նոր փոխադրուելով, Զար Պօրիս փողոցին մէջ, Հայոց աղջկանց վարժարանին կից, հաստատած իմ գործատեղիս. կը պատրաստեմ ամերիկեան ճաշակաւ ընտիր լուսանկարներ ; Գործիս մաքրութեան, եւ գիներու աժանութեան համոզուելու համար կը բաւէ անգամ մը փորձել :

2-2 ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՃԸՐՆԸԳԵԱՆ

ԱԶԴ

Պուլկարերէնի եւ Հայերէնի հմուտ երիտասարդ մը պաշտօն կը փնտռէ ո՛ եւ է վաճառատան մը մէջ ; Դիմել Խմբագրութեան.

Одговорникъ А. Курбетиянъ

печатница "Взаимность" — Варна.